
HET MEISJE

De volgende dag is de soldaat er niet. De negers zijn weer naar het front vertrokken, hoort ze de opgeluchte zuchten in het dorp. De sfeer verandert als blanke soldaten hen aflossen. De mensen blikken minder over hun schouder. Ze houden hun geldbuidel minder krampachtig vast en kinderen krijgen weer meer speelruimte. Het meisje zit op het bankje en wacht. Want ze weet dat hij terug zal komen. Elke zes dagen komen de troepen op rust in het achterland. De zesde dag gaat ze al heel vroeg naar het bankje. En als de zon het warmst is, hoort ze hem aankomen.

‘Ben je er weer?’ Het meisje glimlacht als ze zijn donkere stem hoort.

Zo gaat het steeds. Zes dagen wachten en dan is hij drie dagen in het dorp. Elke dag dat hij in het dorp is, komt hij naar het bankje. Hij vertelt haar over zijn thuis. Met langzame woorden en voorzichtige zinnen neemt hij haar mee

op reis. Hij bouwt Afrika in haar hoofd. En als hij weer aan het front is, laat ze zijn woorden opnieuw klinken. Ze telt de dagen af en denkt niet aan wat zou kunnen gebeuren. Ze let niet op wat de mensen zeggen. Ze praten over haar alsof ze niet alleen blind is maar ook doof. 'Een schande is het, dat dat kind met die neger optrekt.' 'Mag die daar wel zitten? Moet die niet bij de rest van zijn soort in de barakken blijven?' 'Mijn buurvrouw vertelde dat een van die mannen haar wilde kopen. Voor één frank! Ze heeft hem op zijn handen getikt en gezegd dat ze getrouwd is.' 'Dat ze maar oppast, wie weet wat ze doen als ze hun zin niet krijgen. Wilden zijn het, ze kennen hun plaats niet.' 'Moest ik de moeder van dat kind zijn ...'

Dan heeft het meisje zin om hen iets toe te roepen. Maar ze doet het niet. Ze doet alsof ze hen niet hoort en gaat in haar hoofd op reis. Ze weet dat mama door het raam naar buiten kijkt. En dat ze haar dochter wel in de gaten houdt. Dat ze met korte knakgeluidjes op haar nagels bijt. Maar dat

tante haar zegt dat het niet erg is, dat ze toch alleen maar op het bankje zitten en praten.

En dat vindt ze leuk. De verhalen die hij vertelt over Afrika zijn heel anders dan de verhalen die de gasten in de herberg over Afrika vertellen. Zijn woorden proeven anders dan de woorden van de mensen hier. Hun woorden zijn hard en bitter. Alsof ze hun tanden kapotbijten op kiezelstenen. Zijn woorden zijn zacht en warm. Ze houdt ervan om te luisteren naar zijn vreemde klanken en nieuwe woorden. Dan leunt ze achterover en laat zich overspoelen. Ze glimlacht als hij over zijn zoontje vertelt en over de geiten. Het doet haar aan haar eigen vader denken. Aan de geit die hij voor haar meegebracht had. Lang voordat hij naar de oorlog vertrok ... Ze wilde dat ze niet aan papa had gedacht. Het maakt haar hoofd zwaar. Maar soms kan ze niet anders. Dan springen zijn stem, de geur van zijn baard en de kracht van zijn armen zomaar in haar gedachten op, als doosjes die openbarsten.

‘Ik heb een stukje van thuis bij,’ zegt de soldaat plots. En hij drukt iets in haar hand. Het is zwaar. Van hout.

Zacht en rond aan de voorkant en ruw aan de binnenkant. Ze verkent het voorwerp met haar vingers. Met een plukje harde haren bovenaan, als de manen van een paard. Met drie gaten als ogen en een mond.

‘Het is een masker,’ zegt de soldaat zacht. Het meisje brengt het masker naar haar gezicht. De sterke geur overvalt haar. Diezelfde donkere geur als van gebrande noten, maar nu duizend keer zo sterk en niet verdoezeld door soldatengeuren. Een houtvuur. Ze ruikt ook houtvuur. De geur past bij de verhalen.

‘Het is ... het brengt ... goeds,’ zegt de soldaat aarzelend. Ze houdt het masker voor haar neus. Ze weet niet wat hij met die woorden wil zeggen, maar ze knikt. Dit is echt Afrika. Dit is zijn thuis. Ze bewaart de geur in haar hoofd, netjes afgeschermd van de andere geuren, in een nieuw doosje met een nieuw labeltje erop. Afrika. Als hij weer vertelt, zal ze het makkelijk kunnen vinden. Dan geeft ze hem het maskertje terug.

‘Je mag het niet verliezen,’ zegt ze en ze houdt het vast tot ze voelt hoe hij zijn vingers eromheen sluit.

DE SOLDAAT

De volgende dag kan hij niet naar het bankje gaan. De rust is voorbij en zijn eenheid trekt weer naar het front. Drie dagen eerste linie, drie dagen tweede linie. Zes dagen angst en waanzin. De rust in het achterland lijkt een andere wereld. De minuten aan het front duren langer, de nachten zijn er donkerder en de dagen kouder. Maar de gedachte aan de rust houdt hem overeind. Elke keer als hij terugkomt, zit het meisje op het bankje. Hij vertelt haar over thuis. En ze luistert. Het is een verademing om weg te kunnen zijn. Weg van de modder, de ratten en de bajonetten, weg van zijn kameraden die de oorlog in hun ogen dragen, weg van dit koude, natte land. Op het bankje bestaan alleen het meisje, hij en de woorden tussen hen in. Hij let niet op de dorpsbewoners die hen aanstaren. Die proberen te zien of hij de afgesneden oren van Duitsers aan zijn riem heeft hangen. Die tegen elkaar fluisteren als ze de herberg binnengaan. Hij let alleen op de herinneringen die hij met haar deelt.

Soms moet hij zoeken. Hij is het niet gewoon om in deze vreemde woorden over thuis te spreken. De taal van de blanken heeft te weinig woorden voor zijn wereld. Maar hij voelt dat het meisje begrijpt wat hij zegt. Hij ziet hoe ze alle woorden opslaat in haar hoofd. Af en toe stelt ze een vraag en dan probeert hij nog preciezer uit te leggen wat hij wil vertellen. Soms vraagt hij zich af of ze het zich wel kan voorstellen. Weet ze hoe een boom eruitziet? Weet ze hoe hoog een hele hoge boom kan worden? Maar als hij vertelt over zijn zoon en over de geiten die hij achterna zit, dan glimlacht ze. 'Wij hadden vroeger ook een geit,' zegt ze. 'Die heeft papa gekocht.' Haar gezicht betreft. 'Papa is ook in de oorlog.' Ze laat haar hoofd zakken en friemelt aan haar jurk. 'Ik heb een stukje van thuis bij.' Hij haalt het masker-tje uit zijn zak en legt het voorzichtig in haar handen. Haar smalle vingers betasten langzaam elk stukje, alsof de bewegingen beelden kunnen tekenen in haar hoofd, zodat ze het toch kan zien. 'Het is een masker,' legt hij uit. Maar hij kan niet uit-

leggen hoe waardevol het voor hem is. Hij kent de woorden niet om haar te vertellen dat dit masker de krachten van zijn voorouders bezit. En dat ze hem beschermen. Hij kan haar niet vertellen hoe machtig de voorouders zijn. Hoe ze elke fase in een mensenleven mee bepalen. Hoe belangrijk de maskers zijn als drager van hun krachten. Hij wil haar vertellen over de grote maskers thuis. Hoe moeilijk het is om die te maken en hoe zwaar om ermee te dansen.

‘Het is ... het brengt ... goeds,’ zegt hij dus maar. Het meisje brengt het masker naar haar gezicht. Even is hij bang dat ze het zal opzetten. Maar ze houdt het voor haar neus. En het lijkt alsof ze de waarde kan ruiken.

‘Je mag het niet verliezen,’ zegt ze als ze het hem teruggeeft. De soldaat houdt het nog even vast en kijkt naar het vertrouwde hout. Een stukje thuis.